

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 23/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka a v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/119/2019 z 21. novembra 2019 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/159/2022 z 29. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na pomoc v konaní pred súdmi podľa § 47 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s antidiskriminačnou zásadou podľa čl. 12 ods. 2 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne sa domáha priznania náhrady trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Michalovce pod sp. zn. 16C/99/2014 sa sťažovateľ v postavení žalobcu v 2. rade spolu so svojím bratom (žalobca v 1. rade) proti žalovanému [REDAKOVANÉ] žalobou domáhali odstránenia zásahu

do ich vlastníckeho práva odstránením nepovolenej stavby, eventuálne jej zabezpečením (aby nebránila prístupu denného svetla, vetraníu, osadením zábran proti padajúcemu snehu a ľadu na streche, odstránením vysokohorľavých materiálov, zabezpečením odvádzania dažďovej vody, zabezpečením stavby tak, aby nedošlo k jej spadnutiu). Okresný súd rozsudkom z 31. októbra 2018 žalobu zamietol ako neopodstatnenú, keďže z vykonaného dokazovania (znalecký posudok a výsluch znalca [REDACTED], a statický posudok stavby [REDACTED]) nemal za preukázanú potrebu predmetnú prístavbu odstrániť, nebolo preukázané, že prístavba spôsobuje padanie snehu a ľadu ani pretekánie dažďovej vody, ani že iným spôsobom ohrozuje vlastníctvo žalobcov. Zistené potrebné protipožiarne opatrenia je potrebné zabezpečiť obkladom trámu, a nie jeho odstránením, ako navrhovali žalobcovia.

2.1. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol zamietavý rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny, pričom krajský súd v ňom reagoval na odvolacie námietky sťažovateľa týkajúce sa nevykonania sťažovateľom navrhovaného dôkazu – znaleckého posudku, nedostatku poučenia podľa § 160 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj neumožnenia prednesu záverečnej reči.

2.2. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, pričom procesnú vadu odôvodňoval tým, že okresný súd mu neposkytol poučenie podľa § 160 ods. 1 a 2 CSP, neumožnil mu využiť právo záverečnej reči podľa § 182 CSP a nevykonaním navrhované dokazovanie bez riadneho odôvodnenia. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol pre neprípustnosť, keďže uvedené námietky sťažovateľa považoval za neopodstatnené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti napáda spôsob, akým sa krajský súd a najvyšší súd vysporiadali s jeho námietkami v podanom odvolaní a dovolaní, majúci za následok porušenie jeho označených práv:

a) k porušeniu práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy došlo tým, že hoci mu okresným súdom nebolo po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku (v tom čase nebol zastúpený advokátom) poskytnuté poučenie podľa § 160 ods. 1 a 2 CSP, krajský súd a najvyšší súd považovali za dostatočné poučenie podľa § 30 Občianskeho súdneho poriadku [účinného do 1. júla 2016; (ďalej len „OSP“) zo 14. apríla 2011 (neobsahujúce poučenie o práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci);

b) porušenie práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľ vidí v spôsobe, akým súdy reagovali na jeho námietku, že mu nebolo reálne umožnené využiť právo záverečnej reči podľa § 182 CSP v priebehu pojednávania konaného 31. októbra 2018, keďže bol pri jej prednese opakovane prerušovaný konajúcou sudkyňou;

c) porušenie práva na rovnosť účastníkov konania podľa § 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy (a tým aj práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) podľa sťažovateľa predstavuje nedostatočná reakcia krajského

súdu a nepravdivé tvrdenie najvyššieho súdu o nepodloženosti subjektívneho názoru sťažovateľa nevyplývajúceho zo spisu ani rozsudku okresného súdu, ktorým namietal, že rozhodnutie okresného súdu o nevykonaní ním navrhovaného kontrolného znaleckého posudku bolo ovplyvnené skutočnosťou, že bol oslobodený od povinnosti zložiť zábezpeku na znalecké dokazovanie, a teda bol hrubo znevýhodnený na základe jeho majetkových pomerov (zo zápisnice z pojednávania konaného 13. septembra 2017 vyplýva, že zo strany žalobcov nedošlo k zloženiu zábezpeky na znalecké dokazovanie, preto ho nebolo možné nariadiť). V rozsudku okresný súd uviedol, že tomuto návrhu nevyhovet, keďže mal za dostatočne preukázaný skutkový stav na rozhodnutie vo veci. Okrem toho sťažovateľ namieta aj nedostatočné odôvodnenie nevykonania navrhovaného dôkazu, keďže z neho nevyplýva, prečo, v prípade ak by závery navrhovaného znaleckého dokazovania boli v rozpore so závermi už vykonaného znaleckého dokazovania, by tento rozpor nebol spôsobilý spochybniť už vykonané znalecké dokazovanie. Navyše, okresný súd, majúc vedomosť o majetkových pomeroch sťažovateľa, ho upozornil na možnosť predložiť súkromný znalecký posudok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Sťažovateľ sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich označených práv rozsudkom krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu o zamietnutí žaloby o odstránenie zásahu do vlastníckeho práva, a uznesením, ktorým najvyšší súd odmietol jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

6. Ústavný súd v úvode poukazuje na to, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov.

7. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovatelia sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môžu domôcť využitím im dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

8. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. V dovolaní namietal neprávny procesný postup spočívajúci v a) neposkytnutí poučenia podľa § 160 ods. 1 a 2 CSP, b) v neumožnení využiť právo podľa § 182 CSP a c) v nevykonaní dokazovania bez riadneho odôvodnenia. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení jednotlivými dovolacími námietkami sťažovateľa zaoberal [a) v bode 11 až 11.5., b) v bode 12.1. až 12.4., c) v bode 13 až 17 napadnutého uznesenia].

9. Dovolacie námietky sťažovateľa (zhodujúce sa s argumentáciou obsiahnutou v ústavnej sťažnosti) preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľovej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia (porov. II. ÚS 34/2022, IV. ÚS 98/2022, I. ÚS 68/2022) odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

10. Spôsob, akým sa najvyšší súd s dovolacími námietkami sťažovateľa vysporiadal, bude predmetom prieskumu v nasledujúcej časti tohto uznesenia.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Ústavný súd považuje v úvode za podstatné pripomenúť, že nie je skutkovým súdom, resp. súdom tretej či štvrtej inštancie, ktorý by preskúmaval skutkové a právne závery všeobecných súdov. Námietky sťažovateľa v ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sa v podstate prekrývajú s námietkami uvedenými v dovolaní proti rozsudku krajského súdu, resp. i s námietkami uvedenými v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd zároveň pripomína, že do obsahu práva na súdnu ochranu nepochybne patrí aj ochrana, ktorá sa strane sporu poskytuje v dovolacom konaní. Charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nepriamo determinuje aj postavenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorý nemôže byť vnímaný ako tretia inštancia s právomocou preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

12. Keďže posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je zásadne v právomoci najvyššieho súdu, s ohľadom na argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti sa úloha ústavného súdu v tejto veci obmedzila na posúdenie, či právne závery, na základe ktorých najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa, boli dostatočne odôvodnené a či boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva najvyšším súdom v súlade s označenými článkami ústavy a dohovoru. Inými slovami, ústavný súd skúmal, či nejde o arbitrárne rozhodnutie a či napadnuté uznesenie najvyšší súd dostatočne odôvodnil. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo nie je jeho úlohou.

13. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd v prvom rade konštatuje, že najvyšší súd sa vyčerpávajúco vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, ktorú uvádzal v dovolaní, a neopomenul žiadny z jeho podstatných argumentov (body 11 až 17 napadnutého uznesenia, ktoré ústavný súd nepovažuje za potrebné na tomto mieste

rekapitulovať). Následne ústavný súd pristúpil k posúdeniu, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu napriek uvedenému nevykazuje znaky arbitrárnosti.

14. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (napr. I. ÚS 495/2020).

15. V súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti spočívajúcou v nesplnení poučovacej povinnosti súdu podľa § 160 CSP ústavný súd považoval za podstatné, že najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vychádzal zo všeobecných princípov, v zmysle ktorých generálna manudukčná povinnosť súdu nie je novou povinnosťou, keďže ju obsahoval aj § 5 OSP a mala reflexiu napr. aj v § 30 OSP, a že uvedené poučenie by mal poskytovať súd na začiatku konania, resp. že súd by mal poskytovať poučenie o tých procesných právach a povinnostiach, keď je to vzhľadom na stav konania potrebné (porov. bod 11 napadnutého uznesenia). Následne poukázal na princíp justifikácie účinkov procesných úkonov súdu v zmysle § 470 ods. 1 CSP. Zároveň v súvislosti so zmenou § 30 OSP od 1. januára 2012 (prechod oprávnenia ustanoviť právneho zástupcu na Centrum právnej pomoci) ozrejmil, že v prípade žiadosti účastníka o ustanovenie právneho zástupcu adresovanej súdu bol súd povinný odkázať účastníka na príslušné Centrum právnej pomoci (bod 11.3. napadnutého uznesenia). V okolnostiach prejednávanej veci (konanie najprv vedené pod sp. zn. 16C/26/2011 a následne pod sp. zn. 16C/99/2014) poukázal na skutočnosť, že na č. 1. 60 spisu okresného súdu (16C/26/2011) sa nachádza poučenie zo 14. apríla 2011 v zmysle § 30 OSP, ako aj na to, že ohľadom sťažovateľa opakovane rozhodovalo Centrum právnej pomoci (22. júna 2010 o ustanovení advokáta, 3. februára 2012 o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci) (bod 11.4. napadnutého uznesenia). Najvyšší súd preto vyhodnotil túto námietku sťažovateľa ako neopodstatnenú.

16. Ústavný súd prezentovaný právny záver najvyššieho súdu, že v okolnostiach prejednávanej veci nepovažoval za potrebné po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku poučovať sťažovateľa podľa § 160 CSP, keďže o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci mal preukázateľne vedomosť (keďže v priebehu konania bol zastúpený advokátkou ustanovenou centrom), považoval za udržateľný. Na doplnenie dodáva, že o relevancii predmetnej námietky sťažovateľa by bolo možné uvažovať napríklad v prípade, ak by sa so žiadosťou o ustanovenie advokáta v dôsledku absencie poučenia obrátil priamo na súd, a ten by jej nevyhovet práve z dôvodu, že sa neobrátil na kompetentný subjekt (Centrum právnej pomoci) (porovnaj III. ÚS 757/2017).

17. Námietku odopretia práva podľa § 182 CSP najvyšší súd považoval za neopodstatnenú, keď uviedol, že okresný súd sťažovateľovi vytvoril priestor na záverečnú reč, no počas jej prednesu

považoval za potrebné poučiť ho o jej náležitostiach a obsahu, a teda ak aj došlo k prerušeniu prednesu, bolo to z dôvodu vedenia riadneho a hospodárneho konania. Zároveň upozornil na absenciu návrhov na doplnenie zápisnice, resp. námietok proti jej zneniu v spise (bod 12.2. napadnutého uznesenia).

18. Uvedený záver ústavný súd nepovažuje za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel zákona. V tejto súvislosti považuje za vhodné pripomenúť, že právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a právnomu posúdeniu veci vníma ako výsledkové. Sťažovateľ pritom nenamietal, že v priebehu konania na okresnom súde či krajskom súde nemal možnosť vyjadriť sa inak k vykonávaným dôkazom. Zároveň v ústavnej sťažnosti (no ani v dovolaní či dovolaní) ani nenaznačil obsah svojho vyjadrenia, ktoré mu bolo znemožnené predniesť.

19. Ústavný súd už vyslovil, že aj v prípade, ak súd dokonca opomenul sťažovateľa vyzvať na prednes záverečnej veci, následok plynúci z porušenia konkrétneho procesného ustanovenia nedosiahol intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Napokon ani sám sťažovateľ neuviedol, či sa v dôsledku tohto pochybenia nemohol súd oboznámiť s určitou významnou právnou, resp. skutkovou okolnosťou, ktorá by mohla ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej (porov. IV. ÚS 476/2022).

20. Posledná námietka sťažovateľa súvisí s nevysporiadaním sa s jeho dovolacou námietkou o nedostatočnom odôvodnení nevykonania ním navrhovaného dôkazu (kontrolného znaleckého posudku), resp. s námietkou, že skutočným dôvodom nevykonania dôkazu boli jeho majetkové pomery (bol oslobodený od platenia súdnych poplatkov). Najvyšší súd v bode 13.1. napadnutého uznesenia poukázal na svoju judikatúru, v zmysle ktorej rozhodnutie súdu o nevykonaní určitého dôkazu (napr. preto, že je podľa jeho názoru pre vec nevýznamný alebo nadbytočný) alebo o vykonaní iných dôkazov na zistenie rozhodujúcich skutočností nemožno považovať za vadu zmätočnosti (R 125/1999). Podľa najvyššieho súdu sa okresný súd s návrhom sťažovateľa na doplnenie dokazovania vysporiadal a nevyhovenie jeho návrhu riadne odôvodnil v bode 23 rozsudku, keď uviedol, že mal za dostatočne preukázaný skutkový stav potrebný pre rozhodnutie vo veci (bod 14.1. napadnutého uznesenia). Dostatočnosť zistenia skutkového stavu konštatoval aj odvolací súd s odkazom na vykonané dôkazy. Presvedčenie sťažovateľa o nevykonaní dokazovania z dôvodu nezloženia preddavku na trovy znaleckého dokazovania najvyšší súd považoval za subjektívny záver sťažovateľa nevyplývajúci zo spisu. Zároveň v súvislosti s namietaným postupom sudkyne okresného súdu, ktorá sťažovateľa upozornila na možnosť predloženia súkromného znaleckého posudku, pripomenul, že dôkazné bremeno aj bremeno tvrdenia znáša ten, kto určité skutočnosti tvrdí (za situácie, keď je sťažovateľ ako žalobca pánom sporu) (bod 17 napadnutého uznesenia).

21. V zmysle judikatúry najvyššieho súdu (5Cdo/107/2019, 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018) procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu, pokiaľ im nevyhovie, vo svojom rozhodnutí odôvodniť prečo. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom

konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

22. Ústavný súd sa stotožnil so záverom najvyššieho súdu o neprítomnosti dôkaznej vady (opomenutého dôkazu) v prejednávanej veci, pričom zohľadnil aj vágnosť sťažovateľovej argumentácie, podľa ktorého nedostatočné odôvodnenie malo spočívať v tom, že okresný súd neuviedol, prečo v prípade, ak by závery navrhovaného znaleckého dokazovania boli v rozpore so závermi už vykonaného znaleckého dokazovania, by tento rozpor nebol spôsobilý spochybníť už vykonané znalecké dokazovanie.

23. V tejto súvislosti ústavný súd dopĺňa, že strana sporu musí uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa jej tvrdenia; kto tvrdí, dokazuje (*affirmanti incumbit probatio*). Inak povedané, strana musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jej tvrdenie za základ svojho rozhodnutia.

24. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva odkaz na vykonané dôkazy (znalecký posudok a výpoveď znalca [REDACTED], a statický posudok [REDACTED]), na základe ktorých nebola preukázaná narušená statika prístavby, padanie snehu a ľadu zo strechy, podmývanie múrov domu žalobcov dažďovou vodou ani iné ohrozenie vlastníckeho práva žalobcov. Podľa okresného súdu prípadné protipožiarne opatrenia možno zabezpečiť obkladom trámu, a nie jeho odstránením, ako to navrhovali žalobcovia.

25. Z odôvodnenia ďalej vyplýva, že okresný súd posudzoval žalobu žalovaného v 1. rade a sťažovateľa o odstránenie zásahu do ich vlastníckeho práva podľa § 126, resp. § 127 Občianskeho zákonníka. V žalobe sa domáhali odstránenia prístavby (nepovolenej stavby), eventuálne povinnosti zabezpečiť ju uvedením jej právneho stavu do súladu so stavebným zákonom [zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“)], osadiť zábrany proti padajúcemu snehu a ľadu, zabezpečiť ju tak tak, aby nebránila prístupu denného svetla a vetraniu, zabezpečiť odvádzanie dažďovej vody (obťažujúce emisie), odstrániť vysokohorľavé materiály, zabezpečiť ju tak, aby nedošlo k jej spadnutiu (ohrozujúce emisie).

25.1. V súvislosti s formuláciou žalobného petitu ústavný súd poznamenáva, že z odôvodnenia rozsudku okresného súdu nevyplýva, či sa zaoberal vzťahom medzi žalobou na ochranu vlastníckeho práva podľa § 127 Občianskeho zákonníka, ktorou sa možno domáhať iba uloženia povinnosti zdržať sa konania, ktorým vlastníak obťažuje iného alebo ohrozuje výkon práv iného vlastníka, a žalobou podľa § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na základe ktorej možno uložiť aj povinnosť k aktívnemu konaniu (porovnaj Najvyšší súd Českej republiky sp. zn. 25Cdo/259/2001).

25.2. Uvedené však nebolo obsahom argumentácie prezentovanej v ústavnej sťažnosti.

25.3. V súvislosti s formuláciou žalobného petitu, ako aj s vyjadreniami konajúcej sudkyne vyplývajúcimi zo zápisnice z pojednávania (príloha ústavnej sťažnosti), možno pripomenúť, že pred imisiami sa možno brániť nielen v rovine občianskeho práva, ale aj v rámci práva správneho. Vo vzťahu k ohrozovacej imisii týkajúcej sa stavebných úprav bez dostatočných opatrení na upevnenie stavby alebo pozemku to budú najmä normy stavebného práva, pričom dotknutý vlastník sa bude domáhať najmä výkonu štátneho stavebného dohľadu (§ 98 a nasl. stavebného zákona) alebo vyvodenia administratívnej sankčnej zodpovednosti (porov. *Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol.* Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 924.). V zmysle § 88 stavebného zákona môže odstránenie stavby nariadiť stavebný úrad.

26. Na záver tak ústavný súd konštatuje, že v prejednávanej veci sa najvyšší súd neodmietol zaoberať dovolaním sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, ale jeho dovolanie riadne preskúmal, a keďže dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vo vzťahu k namietaným vadám zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP nezistil, sformuloval svoj právny záver o jeho odmietnutí. O dovolaní sťažovateľa teda rozhodol spôsobom, ktorý mu právna norma prostredníctvom § 447 písm. c) CSP vyslovene umožňuje. Ústavný súd nezistil v napadnutom uznesení nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti, a preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

27. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. januára 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu